

MIŁOŚĆ INTERDYSCYPLINARNE BADANIA W ŚWIELE WSPÓŁCZESNEJ NAUKI

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA

Abstrakty

Redakcja:
Monika Maciąg, Paulina Pomajda

Lublin, 10 maja 2024 r.

Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Miłość: interdyscyplinarne badania
w świetle współczesnej nauki

Abstrakty

Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Miłość: interdyscyplinarne badania
w świetle współczesnej nauki

Abstrakty

Redakcja:
Monika Maciąg
Paulina Pomajda

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
Lublin 2024

Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Miłość: interdyscyplinarne badania
w świetle współczesnej nauki

10 maja 2024 r.

Abstrakty

Redakcja:

Monika Maciąg

Paulina Pomajda

Skład i łamanie:

Monika Maciąg

Projekt okładki:

Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-67670-62-3

Wydawca:

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ul. Głowackiego 35/348

20-060 Lublin

www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy:

- **dr hab. Piotr Domeracki, prof. UMK**, Wydział Filozofii i Nauk Społecznych, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- **dr hab. Karol Kacprzak, prof. UAM**, Wydział Chemii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- **dr hab. Anna Malinowska, prof. UŚ**, Instytut Nauk o Kulturze, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach
- **dr Joanna Dec-Pietrowska**, Katedra Humanizacji Medycyny i Seksuologii, Instytut Nauk o Zdrowiu, Collegium Medicum, Uniwersytet Zielonogórski
- **ks. dr Andrzej Sołtys**, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska

Komitet Organizacyjny:

- Ewelina Chodźko
- Alicja Danielewska
- Kinga Kalbarczyk
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Tomasz Mnich
- Izabela Mołdoch-Mendoń
- Paulina Pomajda
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk
- Maciej Świtalski

Organizator:

Fundacja
TYGIEL

Spis treści

Wystąpienia Gości Honorowych

Miłość w technokulturze	11
Miłość w ujęciu molekularnym – co wiemy a czego nie?.....	12
Trudna miłość. Między idealizacją a realizmem.....	14

Wystąpienia Uczestników

Alda Merini – Eurydyka zakochana w Nieobecności i w „Obecności Orfeusza”.....	19
Charakterystyka relacji typu „friends with benefits” oraz „situationship”	20
Ekonomiczna siła miłości.....	21
Miłość Ojczyzny w Legendzie Samobójczej Śmierci Karola Levittoux.....	23
Miłość w obliczu pedagogiki. Jej rola i znaczenie w procesie wychowania.....	24
Miłość w spektrum autyzmu.....	25
Miłość wobec nienawiści: aspekty społeczne i religijne	26
Obraz romantycznej miłości w opowiadaniu „Das Gelübde” E.T.A Hoffmanna	27
Oglądanie filmów romantycznych i pornograficznych jako czynniki związane z satysfakcją ze związku i życia seksualnego	28
Teoria strat i zysków w kontekście związków romantycznych	30
„Tu wszędzie Polska” Tadeusza Kubiaka jako początek refleksji o polskim kulturem „ojczyzna” na lekcji języka polskiego jako obcego.....	32
Wspieranie miłości małżeńskiej w kryzysie poprzez mediację.....	33
Zrozumieć miłość – perspektywa psychologiczna i neurobiologiczna.....	35
Indeks Autorów	36

Wystąpienia Gości Honorowych

Miłość w technokulturze

dr hab. Anna Malinowska, prof. UŚ, Instytut Nauk o Kulturze, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Miłość to złożone i wielowymiarowe zjawisko. W pierwszej kolejności to intensywne uczucie, które objawia się jako emocja, stan, postawa, a także jako reakcja na bodźce zewnętrzne oraz jako relacja zarówno wewnętrzna, jak i interpersonalna. Miłość wykracza jednak poza sferę uczuć, stanowiąc także system kulturowych znaczeń, będąc tradycją wyrażania, uzasadniania oraz legitymizowania różnorodnych zachowań związanych z miłością. Niemniej jednak, przede wszystkim miłość to praktyka: sposób wyrazu i system komunikacji. Jako taka, wymaga i odwołuje się do różnorodnych narzędzi, technik oraz instrumentów, które organizują sposoby jej wyrazu, stając się integralną częścią natury samej miłości.

Korelacja miłości i technologii otwiera przed nami wiele fascynujących aspektów. Z jednej strony, wpisana jest w biologię więzi oraz kulturę, która tę biologię kształtuje – wyraża się to między innymi w efekcie „strzały Amora”, wzroście poziomu dopaminy, miłosnych wierszach czy pragnieniu wyrażania uczuć poprzez pocałunki, tęsknotę i inne gesty miłosne. To właśnie te instynkty i praktyki, wywołane przez samo uczucie miłości, kształtują nasze postrzeganie miłości oraz sposób jej przeżywania. Pitirim Sorokin, w swojej pracy z 1982 roku, zauważył tę korelację, łącząc miłość z technologią. Z drugiej strony, korelacja miłości i technologii manifestuje się także w sferze infrastrukturalnej, dotyczącej społecznych i materialnych systemów oraz udogodnień, które wynikają z postępu cywilizacyjnego. Są to na przykład media, urządzenia, maszyny czy sprzęt, generujące szereg zmian. Nasza biologia adaptuje się do tych zmian, wykorzystując nowoczesne technologie do przeżywania i wyrażania miłości.

Obydwa te aspekty korelacji miłości i technologii podkreślają inherentność technologii w doświadczaniu miłości oraz w kształtowaniu kultur afektywnych. W moim wykładzie wyjaśnię tę inherentność, odwołując się do teoretycznych wykładni (a także przekłamań) na temat miłości w technokulturze.

Miłość w ujęciu molekularnym – co wiemy a czego nie?

dr hab. Karol Kacprzak, prof. UAM, karol.kacprzak@gmail.com, Wydział Chemii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ul. Uniwersytetu Poznańskiego 8, 61-614 Poznań

Chociaż miłość istnieje od początku istnienia cywilizacji ludzkiej i jest domeną przede wszystkim indywidualnego doświadczenia człowieka, jej opis naukowy do całkiem niedawna ograniczał się do nauk społecznych, psychologii, filozofii w pewnym stopniu medycyny czy refleksji religijnej.

Miłość między kobietą a mężczyzną jest z punktu widzenia biologii jedyną drogą do trwania gatunku *homo sapiens* na ziemi a fakt, że u naczelnych wychowanie względnie nielicznego (w porównaniu z innymi gatunkami) potomstwa jest bardzo angażujące i długotrwałe powstały bardzo wyraźne mechanizmy nagradzające, które sprawiają, że zarówno dobór i utrzymanie partnera, jak i trud wychowania dzieci nie jest obciążeniem przekraczającym możliwości ludzi. Przeciwnie, zarówno miłość romantyczna czy następcza przyjacielska, macierzyńska czy ojcowska jest stanem pożądanym, dającym szczęście i sens życiu człowieka.

Analiza zagadnienia pozwala wyróżnić cztery podstawowe komponenty miłości ludzkiej. Są to rozpoznanie, miłość romantyczna oraz miłość przyjacielska, które dopełnia erotyka i seks. Okazuje się, że każda z tych składowych posiada własną molekularną reprezentację oraz lokalizację w mózgu i ciele. Zatem i miłość, ale także inne stany ducha u człowieka, które wydawały się przez wieki tak bardzo odległe od świata materii i fizjologii okazują się w istocie złożonymi procesami biochemicznymi instrumentowanymi przez związki chemiczne. Co więcej, występuje często sprzężenie zwrotne, tzn. „duch”, który wpływa na materię ciała, a materia ta na „ducha”, co prowadzi do zauważalnych zmian w naszej świadomości, emocjach oraz fizjologii.

Zarówno identyfikacja neuroprzekazników, hormonów steroidowych i peptydowych oraz wielu innych cząsteczek zaangażowanych w procesy miłosne, jak i ustalenie ich lokalizacji w mózgu to efekty prac badawczych

kilku ostatnich dekad oraz spektakularnego rozwoju metod nieinwazyjnego neuroobrazowania (funkcjonalny rezonans magnetycznych, jak i pozytonowa tomografia emisyjna) oraz chemii medycznej i analitycznej, a także badań nad zwierzętami. Uzyskane wyniki pozwalają stworzyć dosyć spójną molekularną koncepcję miłości, która dobrze odpowiada wymienionym wyżej jej fazom.

W wykładzie omówione zostaną w ujęciu molekularnym rozpoznanie partnera i biochemia feromonów, miłość romantyczna i przyjacielska oraz ich specyficzne neuroprzekazniki, a także biochemia seksu i współczesna farmakoterapia dysfunkcji seksualnych. Warto zauważyć, że taka dosyć spójna koncepcja neurochemii miłości zaowocuje szerzej jej medyczną profilaktyką i terapią oraz że nie jest w sprzeczności z jej duchowym wymiarem przeżywanym indywidualnie i autentycznie przez człowieka.

Trudna miłość. Między idealizacją a realizmem

dr hab. Piotr Domeracki, prof. UMK, Instytut Filozofii, Wydział Filozofii i Nauk Społecznych, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Bodaj nie ma drugiego takiego zagadnienia, jak miłość, które od wieków budziłyby tak wielkie zainteresowanie, i o którym napisano, by więcej niż ktokolwiek jest w stanie przeczytać. Toteż mierzenie się z nim dzisiaj trąci, bez mała, zuchwalstwem. Cóż bowiem nowego, ba, istotnego można jeszcze dodać do imponującego gmachu wiedzy o miłości, gdy w zasadzie wszystko już o niej powiedziano? Można jedynie, jak sądzę, ten bogaty materiał próbować okiełznać i uporządkować, starając się uniknąć popadnięcia w szaleństwo katalogowania, przed którym przestrzega Umberto Eco. Można jednak również, jak zamierzam to uczynić w moim przedłożeniu, nieco prowokacyjnie, z nutą dekonstrukcjonistycznego sceptycyzmu, zastanowić się nad tym, czy przeliczne naukowe i pozanaukowe opisy miłości prawdziwie sięgają jej istoty. Filozofia, szczególnie w nurcie fenomenologicznym, zobowiązuje nas do zachowania metodologicznej dyscypliny, polegającej na wzięciu w nawias naturalnych przeświadczeń, opartych na doświadczeniu impresji, zastygłych w społeczno-kulturowej tkance stereotypów. Dał tego wybitne świadectwo Dietrich von Hildebrand, który na ponad sześciuset pięćdziesięciu stronach swojej monumentalnej rozprawy z roku 1971 poszukuje, jak głosi jej tytuł, istoty miłości. Pytanie jednak, czy ją znajduje, więcej – czy ktokolwiek z nas jest w stanie trafnie zidentyfikować i adekwatnie ująć istotę miłości; i jeszcze radykalniej – czy miłość ma swoją istotę, a jeśli ma, to czy nie jest ona Kantowskim noumenem, który na zawsze pozostaje dla nas nieodgadniony? Niezależnie od rysujących się na horyzoncie refleksji komplikacji, któż bardziej od filozofów – bądź co bądź miłośników mądrości – powołany jest do zgłębiania tajników miłości?

W moim wystąpieniu skupiam się na przybliżeniu wiodących sposobów rozumienia miłości na gruncie filozofii: od Platonowej idei miłości do dobra samego w sobie, będącego przyczyną wszelkiej piękności, błędnie kojarzonej z miłością platoniczną; przez Augustynowy koncept dobrej miłości jako

najwznieślejzego aktu woli bytu osobowego, ukierunkowanego na najwyższe dobro; a dalej Tomaszowe wyniesienie miłości do rangi górującej nad wszelkimi cnotami cnoty teologalnej; po Schelerowskie ujęcie miłości jako intencjonalnego i duchowego aktu osobowego, stanowiącego najwyższą formę ludzkiego życia uczuciowego oraz fundament poznania wartości.

Zasadniczym rysem filozoficznych, choć przecież nie wyłącznie, enuncjacji na temat miłości jest jej idealizacja, czyli ideonormatywne odrzeczywistnienie. Na ile przystaje ono lub nie i dlaczego do rzeczywistych ludzkich doświadczeń miłości przeżywanej postaram się wyjaśnić w dalszym toku wykładu. Jego porządek narracyjny wyznacza teza, podług której rozziw między idealizacją a realizmem w konceptualizacji miłości ostatecznie odpowiada za to, że okazuje się ona w praktyce nader trudna.

Wystąpienia Uczestników

Alda Merini – Eurydyka zakochana w Nieobecności i w „Obecności Orfeusza”

Ewa Pac (doktorantka), ewapac.lit@gmail.com, Instytut Literaturoznawstwa, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, <https://uksw.edu.pl/nauka/instytuty-i-centra/instytut-literaturoznawstwa/>

Miłość – w poezji zmarłej 15 lat temu w Mediolanie Aldy Merini przybiera różne odcienie: jest to miłość mistyczna, miłość nieodwzajemniona prowadząca do szaleństwa, miłość namiętna, miłość cielesna, miłość bliska mistycznej ekstazie. Intensywność tego uczucia w życiu poetki ujawniają również tytuły jej dzieł: *Delirio amoroso*, *Corpo d'amore*, *Titano*. *Amori intorno*, *Ipotenusia d'amore* oraz *Vuoto d'amore*.

Mit o Orfeuszu i Eurydyce jako opowieść o miłości przekraczającej granice śmierci stał się inspiracją dla pierwszego tomiku wierszy Aldy Merini pt. *Presenza di Orfeo*. Zmaganie się z ciężarem rodzącego się talentu poetyckiego oraz bolesne doświadczenia miłosne stały się bolesną osią w życiu poetki, prowadzącą ją powoli w otchłań „Ziemi Świętej” szpitala psychiatrycznego oraz poetyckiego milczenia trwającego niemal dwie dekady.

Według Merini artysta posiada zawsze podwójną tożsamość: jest jednocześnie Eurydyką i Orfeuszem. Eurydyka symbolizuje dzieło poetyckie, które chwilowo umiera pod spojrzeniem Orfeusza, a procesowi twórczemu towarzyszy niejednokrotne zatracanie się w świecie i dla świata. Mityczna opowieść o Eurydyce i Orfeuszu łączy w sobie prawie zawsze trzy elementy: miłość, śmierć oraz sztukę. Według Blanchota: „Kiedy Orfeusz zstępuje w stronę Eurydyki, sztuka staje się siłą, z którą otwiera się noc”. Kobieta, która pisze jest jak Orfeusz i niczym mityczny Orfeusz, prowadzona przez miłość, zstępuje do piekła, ale jest też Eurydyką, bo spada na nią klątwa poezji i miłości kochanka, przemieniając ją w cień, ciszę i noc oraz skazując na wieczne przeżywanie piekła. Jednoczesne bycie Orfeuszem i Eurydyką to ukazanie w tym samym czasie dwóch twarzy miłości: posiadania i utraty. Tak jak dla Orfeusza, tak dla Merini pieśń jest czymś nieredukowalnym, wyrasta nawet na największym bólu. Eurydyka nie boi się swojego przeznaczenia, ale pochłania ból i staje się Orfeuszem, wchodząc w posiadanie jego daru – słowa.

Charakterystyka relacji typu „friends with benefits” oraz „situationship”

Agata Burzyńska, aggb26@gmail.com

Celem przygotowanego przeglądu literatury było przygotowanie charakterystyki nowych typów związków kohabitacyjnych oraz czynników, które mają wpływ na preferowanie pozamałżeńskich form związków, a także potencjalnych skutków, które niosą za sobą nieformalne relacje. Zawieranie pozamałżeńskich form związków spowodowane jest m.in. liberalizacją społeczeństwa, zwiększoną migracją ludności, trudnościami finansowymi czy mieszkaniowymi. Wymienione czynniki nie sprzyjają zawieraniu trwałych związków i zakładaniu rodzin. Jedną ze znanych form związków kohabitacyjnych są związki typu LAT (*living apart together*), które zakładają relację romantyczną, intymność i zaangażowanie, jednak bez wspólnego zamieszkiwania. Coraz częściej opisywanym zjawiskiem jest friends with benefits (FWB), które odnosi się do „przyjaciół”, którzy uprawiają seks. Taki typ relacji zakłada brak zobowiązań oraz miłości, jednak ma jasno określone zasady. Natomiast „situationship” jest nowym, potocznym terminem używanym w kulturze zachodniej do opisanego złożonej sytuacji w związku, w której może pojawić się miłość, ale nie zobowiązania. Wymienione typy związków kohabitacyjnych są preferowane przede wszystkim przez osoby młode, pragnące niezależności i unikające zobowiązań. Nierzadko jest to forma praktyki przedmałżeńskiej oraz selekcji potencjalnych partnerów. Nowe typy relacji niosą za sobą nowe wyzwania. Są nimi nie tylko zalety, takie jak swoboda i zachowanie niezależności, ale również szereg problemów. Głównie związanych z komunikacją.

Ekonomiczna siła miłości

Joanna Nowicka, jnowicka@ans.edu.pl, Akademia Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu, Instytut Przyrodniczo-Techniczny

Miłość to uczucie, emocje i nieprawdopodobna moc sprawcza, która w przeciwieństwie do innych aspektów życia opiera się w dużej mierze na nieracjonalnych, niepewnych a nawet ryzykownych przesłankach.

Zadano pytanie o moc i siłę miłości w kontekście ekonomicznych teorii i interpretacji. Wskazano wyraźnie, że o ile głębokie, osobiste i emocjonalne uczucie jakim miłość jest przedmiotem interpretacji i analiz psychologicznych i socjologicznych, i w konsekwencji udowadnia, że miłość może mieć także istotny wpływ na aspekty ekonomiczne życia społecznego i gospodarczego na poziomie jednostki i ujęciu makroekonomicznym. Założenie badawcze, które autorka zweryfikowała w toku przeprowadzonej analizy literatury oraz badań ankietowych wśród osób aktywnych zawodowo i edukacyjnie brzmiało „Miłość ma istotny wpływ na zachowania konsumenckie i decyzje ekonomiczne w wymiarze mikro i makroekonomicznym”. Pytania badawcze obejmowały odpowiedź na następujące pytania:

- Jak miłość wpływa na decyzje konsumpcyjne i inwestycyjne jednostki?
- Jakim prawom ekonomicznym podlega miłość i jak można ją w kontekście teorii ekonomicznych interpretować?
- Jakie są różnice w zachowaniach ekonomicznych między osobami w związkach romantycznych a osobami samotnymi?
- Jak miłość kształtuje biznes związany m.in. związany z weselami, randkami?

W oparciu o analizę literatury przedmiotu, doniesienia prasowe i branżowe raporty podjęto analizę wybranych aspektów ekonomicznej strony miłości. Problem badawczy to stwierdzenie, że „w wielu przypadkach analizując siłę miłości zapomina się o istotnej jej ekonomicznej wartości”. W części pierwszej autorka zdefiniowała miłość w kontekście czynnika ekonomicznego, odnosząc się do wybranych teorii mikro- i makroekonomicznych. W kolejnej części autorka zwróciła uwagę na relacje pomiędzy

miłością i konsumpcjonizmem, analizując motywy i powody nadmiernych wydatków w kontekście braku i posiadania miłości. W części trzeciej autorka poddała analizie relacje pomiędzy miłością a oszczędzaniem i inwestowaniem, ich konsekwencji i powodów w kontekście wybranych teorii ekonomicznych. W części czwartej i ostatniej autorka definiuje efekty pośrednie miłości w gospodarce takim jak wpływ miłości na karierę zawodową, jej związków ze stabilnością emocjonalną, wydajnością pracy ale także skłonnością do ryzyka.

W efekcie przeprowadzonej analizy zdefiniowano rolę miłości w ekonomii, w tym mechanizmy ekonomiczne, które z miłością są związane, identyfikowała jej motywy i czynniki ekonomiczne, wyodrębniła segmenty rynku związanego z miłością.

Miłość Ojczyzny w Legendzie Samobójczej Śmierci Karola Levittoux

Wiktoria Sadkowska, *wiktoria.sadkowska1@gmail.com*, Wydział Nauk Humanistycznych, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Celem wystąpienia jest pogłębienie rozumienia ofiary z życia jako największego wymiaru miłości do ojczyzny i jego złożoności. Legenda Karola Levittoux, XIX-wiecznego bohatera narodowego, który popełnił samobójstwo oddając się bezgranicznie narodowi, stanowi niezwykle źródło inspiracji i refleksji nad patriotyzmem. W tej prezentacji przeanalizowany zostanie kult działacza niepodległościowego, przez spojrzenie na przebieg wydarzeń, kontekst historyczny i znaczenie kulturowe. Ofiara Levittoux staje się punktem wyjścia do rozważań nad granicami patriotyzmu i etycznymi dylematami związanymi z pojęciem narodowej lojalności i umiłowania ojczyzny. Zbadane zostaną różne interpretacje legendy samobójczej śmierci konspiratora i jej miejsce w kulturze, aby poszerzyć rozumienie patriotyzmu i zainicjować debatę nad jego mnogokształtnymi wymiarami we współczesnym świecie. Przez analizę samospalenia niepodległościowca ujawniona zostanie rozległość relacji między jednostką a wspólnotą narodową, a także ich wpływ na dziedzictwo kulturowe i tożsamość na przestrzeni wieków. Wystąpienie obejmie następujące aspekty: analiza kontekstu historycznego (omówienie sytuacji politycznej i społecznej w Polsce w XIX wieku, zbadanie roli ofiary za ojczyznę w tamtym okresie), znaczenie kulturowe (zrozumienie wpływu śmierci Levittoux na kulturę polską w wieku XIX, XX i XXI, omówienie różnych interpretacji legendy i jej ewolucji na przestrzeni czasu, wykorzystanie legendy w sztuce i literaturze), granice patriotyzmu i dylematy etyczne (refleksja nad granicami miłości do ojczyzny i jej potencjalnymi negatywnymi skutkami, rozważanie religijnych aspektów ofiary z życia za bliźniego, a samobójczej śmierci Karola Levittoux).

Miłość w obliczu pedagogiki. Jej rola i znaczenie w procesie wychowania

Monika Obara, *monikaobara.ing@gmail.com*, Wydział Pedagogiki i Psychologii,
Uniwersytet Jana Kochanowskiego, <https://wpp.ujk.edu.pl/home/>

Pedagogika Specjalna jako jedna z bardziej znaczących subdyscyplin nauk humanistycznych XXI wieku, konkretnie określa znaczenie miłości w wychowaniu. Na podstawie jej dotychczasowych osiągnięć podjęto próbę odpowiedzi na tytułowe pytanie konferencji odnośnie: znaczenia miłości we współczesnym świecie. Za cel prezentacji obrano zaznajomienie uczestników konferencji z podstawowymi zagadnieniami związanymi z elementami miłości w pedagogice. Wprowadzenie do rozważań nad jej rolą i znaczeniem, stanowiło przedstawienie spectrum obrazów jej oddziaływań w praktyce, oraz zdefiniowanie określonych, pedagogicznych terminów użytych w prezentacji, takich jak: miłość, oddziaływania pedagogiczne, proces wychowania, proces terapeutyczny, wychowanek oraz wychowawca, w świetle wybranej subdyscypliny pedagogiki (pedagogice specjalnej). Próbie określenia pedagogicznej definicji miłości i ustrukturyzowaniu jej podstawowych cech i przejawów towarzyszyło podkreślenie wartości jej obecności w ogóle oddziaływań procesu wychowania i wspomagania pedagogicznego. Przedstawione wnioski zostały podparte o konkretne przykłady, powstałe w wyniku analizy literatury tematycznej oraz teorii wychowania i oddziaływania pedagogicznego i kształtowania osobowości dziecka. Znaczącą uwagę zwrócono również, na wzmocnienie znaczenia wprowadzania wyrazów miłości w procesie wychowania, jak i kompensacji jej braków w formie terapii pedagogicznej w przypadku zaistnienia jej wychowawczych deficytów.

Miłość w spektrum autyzmu

Olga Korba, *olga.korba17@gmail.com*; SKN Psychologii Stosowanej „Do Dzieła”,
Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Miłość była opisywana przez wielu poetów, pisarzy, jako jedno z najpiękniejszych uczuć, jakie człowiek może otrzymywać, ale też i dawać. Wraz z rozwojem kinematografii, powstało wiele filmów, które w sposób często nierealistyczny przedstawiają, jak powinna wyglądać miłość. Osoby neurotypowe będą najczęściej zdawać sobie sprawę, że obraz ten niekoniecznie koresponduje z rzeczywistością. Jednak, osoby będące w spektrum autyzmu, mogą mieć pewne trudności w rozumieniu tego, czym jest lub czym powinna być miłość.

Tematem wystąpienia było przedstawienie, jak osoby z zaburzeniami w spektrum autyzmu postrzegają miłość. Szczegółowo omówiono, czym jest spektrum autyzmu, kogo dotyczy oraz jak się przejawia w życiu osoby zaburzonej. Zwrócono uwagę na różnice w zakresie diagnozy mężczyzn i kobiet. Skupiono się na mitach, obecnych w przestrzeni publicznej, zwracających uwagę na postawy osób w spektrum autyzmu wobec odczuwania i okazywania miłości. Dokonano próby zestawienia omawianych mitów z rzeczywistym funkcjonowaniem osób w spektrum. Omówiono, jakie sytuacje oraz zachowania związane z miłością, mogą stanowić problem dla osób autystycznych. Zwrócono uwagę na różnice w percepcji miłości przez osoby neurotypowe, a osoby z zaburzeniami w spektrum autyzmu. Dokonano podsumowania omawianego tematu, zwracając uwagę na najważniejsze wątki omawiane podczas wystąpienia.

Celem wystąpienia było przybliżenie postrzegania miłości przez osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Poza przybliżeniem, czym są owe zaburzenia, przedstawiono również, jak wygląda ta sfera życia, z czym mierzą się takie osoby, co stanowi dla nich wyzwanie. Zwrócono uwagę na różnice i szkodliwe mity, które przedstawiają fałszywy obraz osób neurotypowych w kontekście okazywania i odczuwania miłości.

Miłość wobec nienawiści: aspekty społeczne i religijne

Mirosław Rucki, *m.rucki@urad.edu.pl*, Wydział Mechaniczny, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego, <http://uniwersytetradom.pl>

Referat dotyczy społecznych implikacji dramatycznego zderzenia miłości rabina Szaula do swojego narodu, który z nienawiścią zareagował na jego przekonania co do tożsamości Jezusa z Nazaretu. W analizie wykorzystano aspekty antropologii kulturowej (tożsamość narodowa i etniczna), metodologię językoznawstwa i literaturoznawstwa, a także elementy religioznawstwa. Celem badania było ustalenie: (1) dlaczego członkowie społeczności żydowskiej z nienawiścią zareagowali na świadectwo rabina Szaula, który doznał pewnego widzenia i związanej z nim zmiany perspektywy teologicznej; (2) dlaczego nienawiść ta pobudzała ich do popełnienia morderstwa przynajmniej trzykrotnie; (3) dlaczego rabin Szaul odpowiadał na nienawiść miłością; (4) jakie społeczne implikacje miała ta konfrontacja miłości i nienawiści. Jest bowiem dość niepokojącym zjawiskiem fakt, że przesłanie miłości wywoływało tak silną nienawiść głównych adresatów tego przesłania. Z analizy można wysnuć wnioski, dotyczące sytuacji komunikacyjnej, w tym niewłaściwego sposobu przekazu, stronniczego subiektywnego odbioru czy gotowości do przyjmowania niewygodnych argumentów, a także reagowania na przejawy nienawiści i otwartą agresję. Efektem tego starcia jest powstanie licznych wspólnot chrześcijańskich, składających się zarówno z Żydów, jak i pogan, a także zestaw listów, uznanych za kanoniczne. Podstawowym źródłem do badań są teksty Pisma Świętego Nowego Testamentu, zaś dodatkowym źródłem są starożytne pisma rabiniczne oraz dzieła wczesnochrześcijańskie, szczególnie te spisane w języku aramejskim.

Obraz romantycznej miłości w opowiadaniu „Das Gelübde” E.T.A Hoffmanna

Damian Sowa, s171568@student.uken.krakow.pl, Instytut Neofilologii, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Praca ma na celu przedstawienie obrazu romantycznej miłości oraz jej cech na podstawie opowiadania „Das Gelübde” autorstwa E.T.A. Hoffmanna. Analizuje różnorodne aspekty romantycznej miłości, w tym jej niezwykłość, wyrazistość i wpływ na postacie literackie. W pracy omówiono zarówno romantyczne ideały miłości wiecznej i nieograniczonej, jak i jej mroczne aspekty, takie jak cierpienie, obłąd i tragedia. Metody badawcze obejmują analizę tekstu literackiego oraz interpretację kontekstu epoki romantyzmu. Z przeprowadzonej analizy wynika, że romantyczna miłość to złożone doświadczenie, obejmujące zarówno namiętność, jak i duchowe zjednoczenie, zwane inaczej powinowactwem dusz. Praca podkreśla również znaczenie romantycznej miłości jako tematu literackiego oraz jej wpływ na rozwój postaci i fabułę opowiadania. Wnioski z pracy sugerują, że obraz romantycznej miłości w opowiadaniu Hoffmanna jest bogaty i wielowymiarowy, odzwierciedlając zarówno jej piękno, jak i tragiczne konsekwencje. Analiza tekstu Hoffmanna ukazuje, że miłość nie tylko inspiruje, ale także prowadzi do głębokich przemian wewnętrznych postaci, a jej siła może być zarówno zbawcza, jak i destrukcyjna. Bohaterowie stają się narzędziami, przez które autor opowiada historię pełną namiętności, cierpienia i tragicznej ironii losu. Praca wskazuje także na kontekst kulturowy i historyczny epoki romantyzmu, który wpłynął na wyobrażenie romantycznej miłości oraz na sposób, w jaki była ona interpretowana przez pisarzy tego okresu.

Oglądanie filmów romantycznych i pornograficznych jako czynniki związane z satysfakcją ze związku i życia seksualnego

Agata Janowska, ajanowska15@gmail.com, Wydział psychologii, Uniwersytet Warszawski

Celem badania było sprawdzenia zależności pomiędzy oglądaniem filmów romantycznych i pornograficznych a satysfakcją z własnego związku. Zebrano dane od 934 osób w wieku od 18 do 42 lat. W badaniu wzięło udział 811 kobiet i 110 mężczyzn, głównie w związku poniżej 5 lat, bez dzieci i w związku nieformalnym. Badanie miało charakter internetowy. Postawiono hipotezy mówiące o zależności pomiędzy oglądaniem filmów romantycznych i pornograficznych z satysfakcją ze związku. Dodatkowo założono istnienie korelacji pomiędzy przekonaniami romantycznymi a oglądaniem filmów romantycznych i satysfakcją ze związku. Pod uwagę wzięto mediacje przekonań romantycznych i moderacje lubienia przez partnera filmów romantycznych dla zależności pomiędzy oglądaniem takowych filmów a satysfakcją ze związku. W przypadku korelacji pomiędzy oglądaniem filmów pornograficznych z satysfakcją ze związku założono moderacje płci oraz praktykowania wspólnego oglądania takich produkcji z partnerem. Hipotezy przetestowano za pomocą kwestionariusza INZ Ackera i Davisa w polskiej adaptacji Wojciszke, kwestionariusza satysfakcji z życia seksualnego autorstwa Nomejko i Do-lińskiej Zygmunt, kwestionariusza RBS Sprechera i Mettsa w spolszczonej wersji Adamczyk i Metts oraz autorskich pytań dotyczących oglądania filmów romantycznych i pornograficznych.

Nie wszystkie hipotezy potwierdzono. Analiza nie wykazała korelacji pomiędzy oglądaniem filmów romantycznych a satysfakcją ze związku. Ponadto większość skal romantycznych przekonań nie korelowało z oglądaniem tego typu produkcji, wyjątkiem była dodatnia zależność tych filmów z wiarą w miłość od pierwszego wejrzenia. Dodatkowo uzyskano wyniki, które potwierdzały istnienie dodatniej korelacji pomiędzy przekonaniami romantycznymi, a satysfakcją ze związku. Kolejne analizy ukazywały dodatnią

zależność pomiędzy oglądaniem filmów romantycznych a satysfakcją z życia seksualnego jedynie wśród osób, których partnerzy lubili oglądać tego typu produkcje. Ujemne związki zaobserwowano dla oglądania filmów pornograficznych a intymnością, namiętnością i ogólną satysfakcją ze związku. Czynniki moderującymi tę korelację było oglądanie filmów pornograficznych z partnerem, jak również płeć.

Teoria strat i zysków w kontekście związków romantycznych

Jan Kępiński, ul0263750@edu.uni.lodz.pl, Instytut Psychologii, Wydział Nauk o Wychowaniu, Uniwersytet Łódzki

Miłość od czasów starożytnych to temat spędzający sen z powiek filozofów i uczonych. Sposób rozumienia i interpretacja tego stanu psychofizycznego zrodził i wciąż rodzi owoce w postaci teorii oraz badań podejmowanych z różnych punktów widzenia tego zjawiska. Trudność zdefiniowania miłości wynika po części z faktu, że jest ona wielowymiarowym stanem, na który składa się wiele aspektów natury człowieka. Ludzie łączą się w pary, tworząc związki krótko oraz długoterminowe. Powodów, dla których się tak dzieje oraz w jaki sposób i konkretnie z kim, jest oczywiście bardzo wiele.

Ograniczając się do jednego z paradygmatów, który wyjaśnia zjawisko miłości w psychologii, należy wspomnieć o perspektywie, która skupia uwagę na składnikach miłości, ich dynamice oraz ich przemianach w czasie. Robert Sternberg i jego współpracownicy wyszczególnili trzy takie składniki – intymność, namiętność i zobowiązanie. Pierwszy z nich oznacza odczuwanie pozytywnych uczuć względem naszego partnera oraz towarzyszące im działania. Kolejny, to kalejdoskop bardzo silnych emocji pozytywnych, jak i negatywnych, który często odznacza się silnym pobudzeniem fizjologicznym. Zobowiązanie to natomiast wszystkie te działania i decyzje, które doprowadzają jednostki do przemiany związku romantycznego w związek trwały.

Wraz z upływem czasu trzy wyżej wymienione składniki przenikają się, wpływają na siebie i ulegają przemianom, zmieniając charakter relacji, która łączy dwójkę ludzi. Z teorii, którą przedstawia Sternberg wynika, że od namiętności, związek rozkwita do miłości romantycznej, w miarę dojrzewania przeistaczając się w miłość partnerską, aby w końcu dotrzeć do miłości pełnej. Niestety, istnieje duże prawdopodobieństwo, że związek nigdy nie dotrze do tej końcowej fazy, a dwójka partnerów utraci element namiętności w swoim wspólnym życiu. Dlaczego często tak się dzieje?

Światło na dynamikę tych emocjonalnych zmian rzuca teoria zysków i strat opracowana i opisana przez Elliota Aronsona. W jaki sposób teoria ta wyjaśnia dynamikę związku? Jakie mechanizmy odpowiedzialne są za te przemiany? W referacie odnajdziemy odpowiedzi na tak postawione pytania.

W proponowanym referacie poddano analizie oraz interpretacji wybrane opisy i badania dotyczące poszczególnych składników miłości, opisanych przez Roberta Sternberga. Przedmiotem wystąpienia uczyniono również przedstawienie teorii zysków i strat Elliota Aronsona w kontekście bliskich związków oraz przegląd najważniejszych badań dotyczących tej teorii.

„Tu wszędzie Polska” Tadeusza Kubiaka jako początek refleksji o polskim kulturem „ojczyzna” na lekcji języka polskiego jako obcego

*Katarzyna Gryncewicz, gryncewiczkatarzyna@op.pl, Wydział Humanistyczny,
Uniwersytet Śląski w Katowicach, <https://us.edu.pl/>*

Sposób konceptualizacji wyrazu „ojczyzna” przez przedstawicieli poszczególnych narodów, jak udowodniła Anna Wierzbicka, uwarunkowany jest między innymi doświadczeniami historycznymi i kulturą danego kraju. Autorka, korzystając z koncepcji Macieja Raka, zalicza „ojczyznę” w zakres polskich kulturemów, wpływających na kształtowanie tożsamości narodowej Polaków. Znaczenie tego kulturemu omówiono na przykładzie utworu Tadeusza Kubiaka pt. „Tu wszędzie Polska”, który werbalizuje zakorzenione w mentalności polskich obywateli wartości, przypomina o ich historii, tekstach literackich i istotnych miejscach. Dlatego może stać się asumptem do rozmowy z cudzoziemcami o miłości Polaków do kraju nad Wisłą, co egemplifikuje przytoczona w drugiej części wystąpienia propozycja przebiegu lekcji języka polskiego jako obcego/drugiego. Ćwiczenia oparte na analizowanym wierszu, opracowane zgodnie z zasadami edukacji interkulturowej, ukazują zachodzące na przestrzeni czasu zmiany w utrwalonym wśród rodzimych użytkowników języka obrazie Polski. Podczas zajęć zwraca się szczególną uwagę na potrzebę zachowania dziedzictwa naturalnego „ojczyzny”, ze szczególnym uwzględnieniem hydronimów „Wisła” i „Bałtyk”. Zaprojektowane aktywności edukacyjne pozwolą uczniom zapoznać się nie tylko z wydarzeniami minionymi, ale także umożliwią młodym ludziom rozwinięcie ich świadomości obywatelskiej i refleksję na temat przyszłościowych działań w służbie poprawienia dobrostanu istot ludzkich i nie-ludzkich. W odpowiedzi na ustanowione przez ONZ cele zrównoważonego rozwoju do scenariusza lekcji włączono treści proekologiczne, stanowiące próbę przełamania marazmu związanego z biernością społeczeństwa wobec globalnego kryzysu klimatycznego.

Wspieranie miłości małżeńskiej w kryzysie poprzez mediację

Nikoła Raczkowska, raczkowska.nikoła24@gmail.com, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, prawo-wpia@uwm.edu.pl

Głównym celem referatu jest podjęcie rozważań nad szeroko pojętym aspektem miłości oraz refleksja nad zagadnieniem miłości małżeńskiej podczas kryzysu, a także analiza prawna postępowania mediacyjnego jako remedium na przejściowy impas w relacji.

Miłość, jako nieodłączny element ludzkiej egzystencji, posiada różnorodne oblicza i wymiary, które wpływają na jej złożoność i znaczenie w życiu jednostki oraz społeczeństwa. Rola miłości w życiu człowieka jest nieoceniona i jak powszechnie wiadomo, niejedno imię ma. Próba zdefiniowania pojęcia jako zjawiska fundamentalnego dla ludzkości, pozostaje jednym z najbardziej skomplikowanych i wielowymiarowych zagadnień psychologicznych, społecznych i naukowych.

Referat szczególną uwagę poświęca kwestiom związanym z pojęciem miłości małżeńskiej oraz regulacjami prawnymi w tym zakresie. Relacje partnerskie stanowią istotny segment życia społecznego, a miłość jest immanentnym elementem więzi międzyludzkich. Jednakże, wraz z rozwojem społeczeństwa, coraz częściej pojawiają się zagadnienia związane z regulacją prawno-instytucjonalną tych relacji. Kryzysy w małżeństwie mogą stanowić poważne wyzwanie dla relacji partnerskich, narażając je na ryzyko rozpadu. Pozytywną przesłanką orzeczenia rozwodu jest zupełny i trwały rozkład pożycia małżonków, zatem w obliczu tego zagrożenia, mediacja wydaje się obiecującą formą wsparcia, pozwalającą na konstruktywne rozwiązywanie konfliktów i odbudowywanie zaufania między partnerami.

Doktryna i praktyka wskazują, że mediacja jest doskonałym narzędziem odbudowy emocjonalno-poznawczej sfery partnerów. Prezentowane wystąpienie ma na celu wykazanie skuteczności postępowania mediacyjnego

w poprawie relacji małżeńskich oraz identyfikację czynników wpływających na sukces tego procesu. Wnioski wynikające z referatu mogą być wartościowym wsparciem dla praktyków mediacji oraz par małżeńskich w poszukiwaniu skutecznych strategii radzenia sobie z kryzysem w związku.

Zrozumieć miłość – perspektywa psychologiczna i neurobiologiczna

Grzegorz Krawiec, *grzegorz.wiktor.krawiec@gmail.com*, *Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu*

Celem wystąpienia jest przedstawienie wyników badań nad zrozumieniem miłości z perspektywy psychologicznej i neurobiologicznej, łącząc analizę teoretyczną z danymi empirycznymi. Z punktu widzenia psychologii, miłość analizowana jest jako zjawisko wpływające na rozwój emocjonalny i kształtujące relacje międzyludzkie, uwzględniając w tym kontekście różnorodne teorie naukowe. Badania te próbują wyjaśnić w jaki sposób uczucia i emocje mogą wpływać na ludzkie działania i interakcje z innymi. W obszarze neurobiologii, skoncentrowano się na badaniu interakcji hormonalnych i aktywności mózgowej związanej z uczuciami, które mogą towarzyszyć miłości. Szczególną uwagę zwrócono na rolę dopaminy i oksytocyny, które są opisywane jako hormony wpływające na formowanie i utrzymywanie więzi międzyludzkich. W ramach badań empirycznych przeprowadzono ankietę wśród 257 osób, które różniły się wiekiem, wykształceniem oraz miejscem zamieszkania. Respondenci dostarczyli informacje o swoich doświadczeniach związanych z miłością, co umożliwiło zrozumienie, jak indywidualne doświadczenia życiowe wpływają na postrzeganie i przeżywanie miłości. Wyniki badań wskazują między innymi na szeroką różnorodność stylów przywiązania oraz na znaczący wpływ wczesnych doświadczeń na formowanie się postrzegania miłości w dorosłym życiu. Połączenie analizy literatury z danymi uzyskanymi z ankiety umożliwia głębsze zrozumienie miłości jako złożonego zjawiska, które ma istotne implikacje zarówno teoretyczne, jak i praktyczne, w tym w zakresie formacji, poradnictwa, terapii i samowychowania. Badanie podkreśla wartość integracji różnych perspektyw naukowych w celu lepszego zrozumienia jednego z najbardziej powszechnych, niezwykle skomplikowanych oraz trudno definiowalnych doświadczeń człowieka.

Indeks Autorów

Burzyńska A.....	20
Domeracki P.....	14
Gryncewicz K.....	32
Janowska A.....	28
Kacprzak K.	12
Kępiński J.....	30
Korba O.....	25
Krawiec G.....	35
Malinowska A.....	11
Nowicka J.....	21
Obara M.....	24
Pac E.....	19
Raczkowska N.....	33
Rucki M.....	26
Sadkowska W.....	23
Sowa D.....	27

10 maja 2024 roku odbyła się *Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Miłość: interdyscyplinarne badania w świetle współczesnej nauki”*. Wydarzenie zgromadziło liczną grupę badaczy, m.in. humanistów, socjologów, psychologów i neurobiologów.

Celem Konferencji była naukowa refleksja nad pojęciem miłości oraz jej obrazem w kulturze na przestrzeni wieków. Prelegenci poruszali różne aspekty miłości, od jej biologicznych i psychologicznych uwarunkowań, po jej rolę w życiu osobistym i społecznym. Dyskusję poświęcono również współczesnym wyzwaniom związanym z miłością, takim jak np. wpływ technologii na relacje międzyludzkie, a także analizie utworów literackich ukazujących motyw miłości.

W tematykę wydarzenia wprowadziły nas wystąpienia Gości Honorowych: dr hab. Anny Malinowskiej, prof. UŚ z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, dr. hab. Karola Kacprzaka, prof. UAM z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz dr. hab. Piotra Domerackiego prof. UMK z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Miłość: interdyscyplinarne badania w świetle współczesnej nauki” była ważnym wydarzeniem, które przyczyniło się do pogłębienia naszej wiedzy o miłości. Konferencja pokazała również, że miłość jest złożonym i wieloaspektowym zjawiskiem, które wymaga badań z różnych perspektyw naukowych.

Organizatorem spotkania była Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL.

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-67670-62-3

9 788367 670623

www.fundacja-tygiel.pl